

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ ГАРМОНІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА/СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

Формування особистості людини триває все життя, втім період навчання у вищій школі відіграє особливу роль у цьому процесі. Саме в цей час у студента закладаються основи тих якостей спеціаліста, з якими він ввійде в нову для нього атмосферу діяльності, де відбуватиметься його подальший розвиток як особистості. Тому питання особистісного становлення студентів в аспекті їхньої професійної діяльності має постійно знаходитися в центрі уваги вищої школи. Для цього система навчально-освітнього процесу повинна бути вибудована на ґрунті гармонізації розвитку студента і як особистості, і як фахівця.

Гармонізації внутрішнього світу особистості сприяють: розуміння себе, адекватна самооцінка своїх особистісних та професійно значущих рис і якостей, дій і вчинків; усвідомлення самого себе у контексті взаємин з собою, іншими людьми, суспільством; відповідність, зближення Я-реального та Я-ідеального, намагання бути таким, яким би хотів себе бачити; прийняття себе реального, справжнього, віра у свої можливості, значущість, привабливість, неповторність, унікальність; осмисленість життя і власної професійної діяльності, усвідомлення та прийняття меж своєї свободи у ставленні до інших людей, навколишнього світу, відповідальність перед своїм «Я» за вибір цінностей, стратегій життя і поведінки; сформованість гнучкої Я-концепції, що призводить автоматично до зміни поведінки у результаті перебудови уявлень про себе; здатність знаходити баланс професійного та індивідуального; прагнення до самозмін і саморозвитку, творчої самореалізації у професії. Розуміння шляхів гармонізації свого внутрішнього світу сприяє позитивному емоційному сприйняттю себе та інших, допомагає уникати стресових і конфліктних ситуацій [2, с. 330].

З огляду на те, що проблема гармонізації особистості майбутніх соціальних

педагогів/соціальних працівників залежить від пошуку шляхів і засобів, яку можна вирішити за допомогою однієї з інноваційних форм соціально-педагогічної роботи – тренінгу.

Термін «тренінг» (від англ. training) має ряд значень: навчання, тренування, дресування. Така багатозначність властива і науковим визначенням поняття. Наприклад, Ю. Ємельянов визначає тренінг як групу методів розвитку здібностей до навчання та оволодіння складними видами діяльності. Досить часто тренінг розуміють як перепрограмування моделі управління поведінкою та діяльністю. Л. Петровська трактує тренінг «як засіб впливу, спрямований на розвиток знань, соціальних установок, навичок та досвіду в галузі міжособистісного спілкування». Г. Ковальов відносить тренінг до методів активного соціально-психологічного навчання через комплекс завдань соціально-дидактичного спрямування. А. Ситников дає таке визначення тренінгу: тренінги (навчальні ігри) є синтетичною антропотехнікою, яка поєднує в собі учбову та ігрову діяльність, що відбувається в умовах моделювання різноманітних ігрових ситуацій [3, с. 166–171.].

Інтерактивні форми все частіше використовують у якості навчальних стратегій. Говорячи про них, ми ведемо мову про одночасне навчання та вирішення проблем, які виникають у ході цього процесу. А це, як правило, процес перегляду установок, цінностей і переконань при постійній взаємодії нової інформації з тим, що вже є відомим. Дискусії, ігри, моделювання та інші інтерактивні вправи забезпечують своєрідну базову модель щодо якої можна будувати майбутні перспективи. Ці дії – це знайома територія – їх параметри задані. У них є ролі та правила, початок та кінець та чітко визначені наслідки. На їх фундаменті досить зручно будувати навчання, вони добре вписуються у різноманітні освітні програми.

У тренінгу широко використовуються методи, спрямовані на стимуляцію взаємодії учасників. Усі вони об'єднуються під назвою «інтерактивні техніки» і забезпечують взаємодію та власну активність учасників під час динамічного навчального процесу. Інтер (лат. inter) – префікс, що означає перебування

поміж чимось, кимось; актив (лат. *actus*) – приводжу в рух; інтерактивний – рух, що відбувається між об'єктами: зовнішніми – між окремими людьми, внутрішніми – рух, активність, яка відбувається в самій людині і яка призводить до змін її поглядів, думок, поведінки тощо [1, с. 22–28].

Тренінг – це: група, яка допомагає стати кожному її учаснику більш компетентним; процес, під час якого учасники вступають у взаємодію; процес, у центрі якого є проблема та її розуміння учасниками групи, а не компетентність ведучого щодо зазначеної проблеми; навчання, яке дає учасникам задоволення, активізує їх, стимулює інтерес до пізнання та самопізнання; навчання, результат якого досягається у взаємодії всіх учасників тренінгу; відкриття учасниками в собі нових можливостей, відчуття того, що вони знають і вміють більше, ніж до цього часу думали про себе; можливість відкриття інших людей, навчання через взаємодію з ними, розуміння того, на що здатні люди, від яких раніше не очікувалося нічого цікавого; можливість в умовах взаємодії з іншими людьми досягти бажаних змін.

Отже, соціально-педагогічний тренінг – це інтерактивна форма навчання, яка включає в себе вправи, методику та методологію їх ведення, атмосферу довіри та розкнутості, визначену концепцію людських відносин. Соціально-педагогічний тренінг може стати практично важливим методом розвитку та гармонізації особистості студента, який сприяє його соціальному розвитку і моральному вдосконаленню.

Список використаних джерел

1. Безпалько О. В. Тренінг як інноваційна форма соціально-педагогічної роботи / Безпалько О. В. // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2004. – № 1. – С. 22 – 28.
2. Мелешко Г. Психолого-педагогічний тренінг як засіб гармонізації особистості майбутнього вчителя / Мелешко Галина, Мелешко Олександр // Український науковий журнал «Освіта регіону. Політологія. Психологія. Комунікації». – 2013. – № 3. – 330–336.

3. Цюман Т. П. Тренінг як форма підготовки соціальних педагогів до професійної діяльності / Цюман Т. П. // Проблеми педагогічних технологій. – 2004. – Вип. 3–4. – С. 166–171.